

Zaaknummer: 577549

Nota Reserves en voorzieningen

Datum	15 oktober 2015
Behandelaar	Henk Heijnen afdeling Algemene Zaken 0593 53 92 61
Portefeuillehouder	Wethouder Dolfing
Besluitvormend orgaan	College
Overleg gepleegd met	☒ financieel adviseur AZ Rolf Bloem en Nynke de Vries ☐ personeelsconsulent AZ ☐ medewerker bestuur en juridische zaken AZ ☐ afdeling ☐ naam medewerker ☐ inspraak/adviesorgaan

Financiële gevolgen

Exploitatielasten	€
Investing	€
Kapitaallasten	€

Dekking:

		Ten laste van:	Naam reserve:	Stand na verwerking:
Incidenteel	€		x	x
Structureel (exploitatie- en kapitaallasten)	€		x	x

Reserve	€			€
----------------	---	--	--	---

Meerjarenbegroting:

Productnummer:	
Jaar	€
Jaar	€
Jaar	€

Vervolgprocedure

Toelichting

1. Aanleiding/Voorgeschiedenis

De gemeente heeft zich de verplichting opgelegd om per bestuursperiode de nota Reserves en Voorzieningen te actualiseren.

In deze nota worden (nieuwe) beleidsregels voor reserves en voorzieningen vastgelegd, gebaseerd op de geactualiseerde juridische en financiële uitgangspunten en inzichten.

In deze toelichting zijn de adviezen van de Werkgroep Financieel Overleg van 12 oktober 2015 overgenomen en in geel gearceerd.

2. Voorstel

Toelichting voorstel

Voor het actualiseren van de huidige nota Reserves en Voorzieningen zijn de bestaande reserves op de volgende onderdelen getoetst:

- a. Wordt voldaan aan de BBV voorschriften;
- b. Kan door een andere invulling in de aankomende jaren een besparing in de exploitatie worden behaald;
- c. Is het doel van de reserve nog actueel;
- d. Kunnen reserves worden samengevoegd;
- e. Hoe hoog moet het saldo van de reserve zijn voor het te realiseren doel.

Ook is getoetst of investeringen kunnen worden gedekt uit een bestemmingsreserve en niet meer jaarlijks vanuit de structurele of incidentele bestedingsruimte gefinancierd worden. De realisatie van de effecten die uit de aanpassingen voortvloeien hebben wij vooraf laten toetsen door een accountant.

Gevolgen

Uit de toetsing van de bestaande reserves kwam naar voren:

- dat een aantal reserves niet meer thuis hoort onder de algemene reserve en kan worden opgeheven of moet worden overgeheveld naar de bestemmingsreserves;
Opheffen:
 - Reserve aandelen Bouwfonds en Essent.Overhevelen naar de bestemmingsreserve:
 - B-reserve.
- dat een aantal bestemmingsreserves kan worden opgeheven of worden samengevoegd.
 - Gemeentelijk Verkeers- en Vervoers Plan (GVVP)
 - Bovenwijkse voorzieningen.
 - Kunstfonds
 - Afkoopsom Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten(RGSHG)
 - Onderhoud buitenkant onderwijs
 - Bodemsanering
 - Ruimtelijke plannen
 - Financiering milieustraat Beilen
- dat een aantal reserve op niveau wordt gebracht.
Verhoogd:
 - Algemene A-reserve.
 - Algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatieVerlaagd:
 - Vervangingsinvesteringen
 - Btw compensatiefonds
- dat een aantal reserves in stand moet blijven voor het specifieke doel maar binnen enkele jaren kunnen worden opgeheven;
 - Dienstverleningsprogramma (2015/2016).
 - Egalisatie verfijningsuitkering riolering (2017).
 - Btw Compensatiefonds (BCF) (2017)
- dat een aantal reserves in stand moet blijven voor het specifieke doel.
 - Openbare verlichting.
 - Bestemmingsreserve Gezondheidszorg voormalige gemeente Beilen
 - Waterplan
 - Lokaal onderwijsbeleid
 - Onderhoud gebouwen
 - Egalisatie tarief afvalstoffenheffing
 - Vervangingsinvesteringen
 - Personeel/organisatiestructuur

Ook kwam uit de toetsing naar voren dat het mogelijk is om de incidentele wensen uit de bestemmingsreserves te bekostigen.

Dat betekent dat op een aantal onderdelen de reserves anders zullen worden ingezet. Zo moet de insteek om niet aan de reserves Bouwfonds en Essent te komen om het dividendverlies op te vangen worden losgelaten. De doelen van de oude B-reserve en de reserve Leefbaarheid worden verruimd en deze reserves krijgen daarom ook een andere naam. Bestedingen die incidenteel gedekt kunnen worden lopen niet meer via de incidentele bestedingsruimte maar worden gedekt door middelen aan de betreffende reserve te onttrekken.

Voor de incidentele bestedingen worden de volgende drie grote bestemmingsreserves ingesteld:

- Reserve Openbare ruimte (verruiming van de oude B-reserve).
- Reserve Woon - en leefomgeving (verruiming van de oude reserve Leefbaarheid).
- Conjunctuurreserve (de huidige C-reserve)

De jaarlijkse incidentele ruimte in de begroting wordt daarom direct voor elk 50% toegerekend aan de reserves Openbare ruimte en Woon- en leefomgeving. Daarnaast wordt er jaarlijks in de begroting een budget voor structurele investeringen/bestedingen gehandhaafd.

De reserve Openbare ruimte heeft betrekking op fysieke investeringen die liggen op het gebied van wegen, bruggen en groen en waarbij sprake is van een maatschappelijk nut. De reserve Woon- en leefomgeving heeft betrekking op het versterken van de sociale woon- en leefomgeving en de Conjunctuurreserve voor het opvangen van de conjuncturele schommelingen in onze begroting.

Hiernaast zijn nog wel reserves nodig voor specifieke doelen die niet onder deze drie grote reserves zijn te brengen.

Opbrengst aandelen Bouwfonds/Essent

Vanaf 2000 tot heden was de insteek dat de bespaarde rente op de opbrengsten aandelen Bouwfonds en Essent het verlies aan dividenden opving. Hiervoor stond € 10,7 miljoen geparkeerd. Uitgezonderd de € 900.000 voor het afboeken boekwaarden binnen het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is er tot op heden niet beschikt over deze reserve.

Daarnaast bedraagt de rentevergoeding die wordt toegerekend aan de reserves gebaseerd op marktontwikkelingen nog maar 2%. Hierdoor is de rentevergoeding aan de exploitatie nog maar circa € 214.000. Dat betekent dat er op dit moment nauwelijks een verband meer is met de hoogte van de vervallen dividenden en het geparkeerde bedrag van €10,7 miljoen. De afgelopen jaren werd het verschil tussen de vervallen dividenden en de lagere rentebaten structureel opgevangen binnen de exploitatie.

In de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement is vastgelegd dat het doel is om met het weerstandsvermogen tussen de bandbreedte van ratio 1.0 en 2.0 te komen. Bij de begroting 2015 bedroeg de ratio voor het weerstandsvermogen nog 3.2. Onderdeel van het beschikbare weerstandsvermogen zijn de reserves. Door meer investeringen incidenteel te dekken komen wij eerder binnen de vastgestelde bandbreedte.

Met de herziening van deze nota reserve en voorzieningen is getoetst of deze reserve ook anders ingezet kan worden waarmee een hoger rendement gehaald kan worden dan de huidige rentevergoeding. Dit is haalbaar.

Hierbij hebben de volgende factoren een rol gespeeld.

- De reserves zijn een onderdeel van de totale financiering.
- De lage renteontwikkelingen.
- De lage vergoeding aan de exploitatie voor het geparkeerde geld. Voor 2015 is deze 2%.
- Er is geen directe link meer met de hoogte van de vervallen dividend
- Het toewerken naar een ratio op het weerstandsvermogen tussen 1.0 en 2.0.
- De lopende bezuinigingstaakstelling.

Op grond hiervan wordt voorgesteld om de reserves aandelen Bouwfonds en Essent niet meer te handhaven voor het opvangen van het dividendverlies maar om de reserves op te heffen. Het saldo wordt als volgt aangewend:

1. de algemene reserves te verhogen;
2. bezuinigingen te realiseren door versneld af te schrijven;
3. door het beroep op de structurele bestedingsruimte te verlagen door meer incidenteel te gaan bekostigen.

Gespecificeerd wordt het saldo van de reserves aandelen Bouwfonds en Essent als volgt verdeeld:

A. Toevoegen aan de algemene A-reserve om tot € 3 miljoen te komen (afronding)	€	20.751
B. Toevoegen aan de algemene reserve weerstandsvermogen bouwgrondexploitatie om tot € 750.000 te komen.	€	293.365
C. Aanwenden voor het afboeken van de restant boekwaarden 2015 buitenonderhoud basisonderwijs met een restant looptijd groter dan 10 jaar.	€	2.378.315
D. Aanwenden om de Brandenweg in Westerbork te bekostigen	€	1.000.000
E. Het restant toevoegen aan de reserve Openbare ruimte	€	7.048.055
Totaal	€	10.740.486

Er wordt € 3,4 miljoen aangewend om versneld op bestaande boekwaarden van 34 investeringen af te schrijven. Dit levert in het eerste jaar een besparing op van € 170.000. Na 10 jaar is deze besparing nog € 137.000.

Het instellen en het voeden van de drie grote bestemmingsreserves

Net als nu met de B-reserve en de reserve Leefbaarheid wordt ingestoken op een fysieke reserve en een sociale reserve. Alleen worden de doelen van deze reserves verruimd zodat meer incidentele bestedingen onder deze reserves kunnen vallen.

De B-reserve wordt gewijzigd in de reserve Openbare ruimte, de reserve Leefbaarheid wordt gewijzigd in de reserve Woon- en leefomgeving en de naam van de C-reserve wordt Conjunctuurreserve.

Reserve openbare ruimte

Nieuw doel: *Fysieke werkzaamheden met een maatschappelijke nut. Hieronder vallen wegen, bruggen en openbaar groen. Het gaat om werkzaamheden om het object gedurende zijn levensduur weer in goede staat te brengen. Kenmerkend voor deze werkzaamheden is dat ze projectmatig zijn. Uitgangspunt is dat voor onderhoudswerkzaamheden met een cyclus van één jaar of korter vanuit de exploitatie worden bekostigd.*

Voeding:

1. 50% van de incidentele bestedingsruimte;

2. 50% van het positief resultaat na bestemming volgens uit de voor- en najaarsnota en/of de programmarekening;
3. de bijdragen fonds bovenwijkse voorzieningen plan Nagtegaal die niet geoormerkt zijn voor het plan Beilen-Oost;
4. vrijval kapitaallasten van de lopende infrastructurele investeringen.

Start saldo € 10.983.000 (exclusief vastliggende verplichtingen)

Reserve Woon- en leefomgeving

Nieuw doel: *Het versterken van de sociale en fysieke leefbaarheid in de eigen woonomgeving. De aantrekkelijkheid van het gebied om er te wonen of te werken neemt hierdoor toe.*

Voeding:

1. 50% van de incidentele bestedingsruimte;
2. vrijval vanuit op te heffen reserves;
3. 50% van het positief resultaat na bestemming volgens uit de voor- en najaarsnota en/of de programmarekening.

Start saldo € 3.437.000 (exclusief vastliggende verplichtingen)

Meerjarenplan De afgelopen jaren werd jaarlijks gemiddeld € 265.000 uitgegeven. De insteek is om voor de begroting 2017 een nadere uitwerking te realiseren.

Conjunctuurreserve

Doel: *Buffer in verband met de economische crisis voor het opvangen van conjunctuur schommelingen.*

Voeding: Bijdragen uit incidentele middelen.

Start saldo. € 2.930.000

Meerjarenplan Afhankelijk van de marktontwikkelingen die conjuncturele effecten hebben.

De overige bestemmingsreserves

De overige reserves hebben een specifiek doel die niet onder de drie grote bestemmingsreserves zijn te brengen. Deze reserves moeten tot dat het doel is gerealiseerd in stand blijven.

Met het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve wordt terughoudend omgegaan. De minimale omvang van een nieuwe bestemmingsreserve moet bij de start € 75.000 zijn of anders moet het uit een bestaande reserve bekostigd worden.

Effect exploitatie

Bovenstaande insteek leidt tot lagere structurele exploitatiekosten.

Als lijn wordt doorgetrokken van de beschikbaar gestelde kredieten voor de periode 2010-2015 kan hierdoor jaarlijks circa € 150.000 op kapitaallasten worden bespaard.

Het vormt een onderdeel van de voorgestelde bezuiniging om de jaarlijkse structurele bestedingsruimte van € 750.000 te verlagen naar € 250.000 en om de stelpost onderuitputting van € 202.500 te verlagen naar nihil.

Hiernaast wordt de jaarlijks berekende incidentele bestedingsruimte voor 50% toegevoegd aan de reserve Openbare ruimte en voor 50% aan de reserve Woon- en leefomgeving.

Het systeem van het jaarlijkse bestedingsplan verandert niet. Alleen worden de gehonoreerde incidentele bestedingswensen niet meer gedekt uit de stelpost incidentele bestedingsruimte maar uit een reserve. Hieraan moet de raad uiteraard zijn akkoord blijven geven.

Eindconclusie

- 1. Op grond van de voorgestelde maatregelen worden reserves opgeheven, afgeroomd, samengevoegd en gebruikt om versneld af te schrijven.*
- 2. Het doel van reserves Bouwfonds en Essent wordt losgelaten.*
- 3. Er worden drie grote bestemmingsreserves: "Openbare ruimte", "Woon- en leefomgeving" en "C-reserve" ingesteld. Hiernaast blijven een beperkt aantal kleinere reserves bestaan*
- 4. Incidentele investeringen/budgetten met een maatschappelijke nut worden vanuit de reserves bekostigd. Hierdoor zal in de toekomst minder een beroep gedaan worden op de structurele bestedingsruimte.*
- 5. Er worden besparingen in de exploitatie gerealiseerd.*
- 6. Door een ondergrens in te stellen van minimaal € 75.000 wordt voorkomen dat te snel voor elk willekeurig doel een nieuwe reserve wordt ingesteld.*

Risico's

Een risico is dat de verwachte voedingen lager uitvallen dan de geplande onttrekkingen aan de reserves. In de jaarrekening wordt jaarlijks een toelichting gegeven over het werkelijk verloop van de voeding en de onttrekking. Als in de eerste jaren de voeding lager is dan de onttrekking dan is dit geen probleem. Gezien de aanwezige saldo's kan in de eerste jaren het verschil zonder probleem worden opgevangen. Hierdoor hebben wij de tijd om aanvullende maatregelen te nemen die nodig zijn om de aanwezige saldo's van de reserves toereikend te houden voor de toekomstige onttrekkingen.

3. Vervolg en communicatie

De nieuwe nota Reserves en Voorzieningen is op 12 oktober 2015 voor advies voorgelegd aan de werkgroep financieel overleg. De werkgroep financieel overleg geeft voor de nieuwe nota reserves en voorzieningen een positief advies aan de raad.

Nadat het college het besluit heeft genomen wordt de nota aan de raad voorgelegd om te worden vastgesteld.